

ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*

Factors Affective Achievement of students in
secondary Levey Under The Office OF Prachinburi Primary
Educational Service

นคร เหมนาค**

ดร.ธร สุนทรายุทธ***

ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยและระดับผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี และเพื่อสร้างสมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูของโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2554 กำหนดอำเภอเป็นชั้นในการสุ่มได้กลุ่มตัวอย่าง 59 โรงเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นข้าราชการครู 341 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบเต็มข้อความและแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบขั้นตอน

ผลการวิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2554 โดยภาพรวม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2554 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ เมื่อพิจารณารายสาระการเรียนรู้พบว่าอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ทั้ง 8 สาระการเรียนรู้ ได้แก่

*วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

***รองศาสตราจารย์ ศูนย์วัดกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

****รองศาสตราจารย์ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระการเรียนรู้สุขศึกษา สาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

2. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 7 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตรปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการเรียนพิเศษ

3. ปัจจัยกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. จากสมการพยากรณ์ที่ดีที่สุด พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักสูตร (X_3) สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรีโดยรวม ($\hat{Y}$) ได้ร้อยละ 09.10 และพยากรณ์สามารถผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรีได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ ดังนี้ $\hat{Y} = 26.054 + 3.640(X_3)$

คำสำคัญ : ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน/ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี

Abstract

This research aimed to study the factors affecting the achievement of students in secondary schools under the office of Prachinburi Primary Education Service Area and the relationship between the factors and students' achievement regression equation. The sample comprised of school teachers in the secondary schools under the office of Prachinburi Primary Education Service Area. They were selected through classified random sampling based on district location. Ninety five schools were identified and 341 teachers were selected for the study. The data collection instrument was four scale questionnaires. Means, standard deviations, Pearson correlation coefficients and stepwise multiple regression analysis were used for data analysis. The major findings were as follows;

1. The students. Achievement, according to the result of the National Education Testing (O-NET) of the 2554 year was below average. When consider individual subject strand it was found that all of them were below a threshold.

2. The factors that affected students. Learning achievement were; teacher factor, administrator factor, curriculum factor, learning resource factor, peer factor, family factor and attending tutoring class factor, all were ranked at high level.

3. The factors were high positively correlated with students. Learning achievement at .05 statistical significance.

4. The best predicting equation in curriculum aspect can predict students' learning achievement for 9.10 percents. It can predict the overall students' achievement with the statistical significant level of .05

The regression equation of the scores is $\hat{Y} = 26.054 + 3.640 (X_3)$

Keywords : Factors affective achievement/ Learning achievement/ Prachinburi Primary EducationAL Service

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ตลอดจนองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ ยุคนี้เป็นยุคโลกาภิวัตน์เป็นสังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge – based society and economy) กล่าวคือ เป็นสังคมที่มุ่งเน้นการสร้างสรรค้องค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อใช้เป็นฐานที่สำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยต่างได้รับอิทธิพลจากสังคมแบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ส่งผลให้แต่ละประเทศมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในประเทศของตน เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสูง สามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ให้รอดหน้าทัดเทียมกับนานาชาติได้ สำหรับประเทศไทย การจัดการศึกษาในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ เป็นประเด็นที่ถูกหยิบยกมาอภิปรายในกลุ่มคนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้นำประเทศ กลุ่มนักการศึกษา หรือแม้แต่มวลประชาชนทั่วไป ทั้งนี้เพราะความเชื่อที่ว่าการศึกษาเป็นกลไกหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้นการเสาะแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับยุทธวิธีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม จึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติ (อุไรรัตน์ สำเร็จวงศ์, 2549, หน้า 43-44)

เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวดัชนีชี้วัดคุณภาพที่สำคัญทางการศึกษาจึงมีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างกว้างขวาง จากการศึกษาพบว่า สาเหตุที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาจากปัจจัยหลาย ๆ ด้าน บลูม (Bloom, 1976, p. 139) กล่าวว่า สิ่งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคือคุณภาพการเรียนการสอนหมายถึงประสิทธิภาพซึ่งผู้เรียนจะได้รับความสำเร็จในการเรียนรู้ซึ่งได้แก่การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การเสริมแรงของครู การได้รับคำแนะนำซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของฮาร์วิทและนีวกราเทิน (Harvighurs & Neugraten, 1969, p. 159) ที่ว่าตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประกอบด้วย องค์ประกอบด้านความสามารถที่ติดตัวมาแต่กำเนิด องค์ประกอบด้านชีวิตครอบครัวนักเรียนจะประสบความสำเร็จได้ดี จะต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมจากทางบ้านอย่างเหมาะสม โดยผู้ปกครองต้องมีการแบ่งปันเวลาให้แก่เด็กหาวิธีการช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่ เพื่อจะช่วยให้เด็กเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนอาจส่งเสริมสนับสนุนการเรียนด้วยกลวิธี และแรงจูงใจต่าง ๆ อย่างจริงจัง นอกจากนี้สภาพแวดล้อมทางบ้านได้แก่การมีปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลทุกคนในบ้านของนักเรียนจนทำให้นักเรียนมีสภาพจิตใจ รู้สึกสบายใจ อบอุ่นใจ ขณะอยู่บ้าน อีกทั้งยังมีผู้ปกครองสนใจเอาใจใส่ต่อการเรียนของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ดังนั้นแล้วจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

ทั้งนี้องค์ประกอบด้านคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน องค์ประกอบหนึ่งคือครู ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ถ้าครูได้ทำการสอนได้อย่างมีคุณภาพ จะทำให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นครูจึงสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นได้ และเพรสคอร์ท (Prescott, 1961, pp. 17-64) ได้สรุปองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนคือองค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ในหมู่เพื่อนวัยเดียวกัน (Peer Group Factors) ได้แก่ ความสัมพันธ์ของนักเรียนกับเพื่อนในวัยเดียวกัน ทั้งที่บ้านและทางโรงเรียนซึ่งตรงกับแนวความคิดของ สุวัจน์ อังกูรวิโรจน์ (2532, หน้า 4-6) ได้กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสูงหรือต่ำไม่ได้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียวยังมีองค์ประกอบสภาพของระบบโรงเรียน นักเรียนต้องอยู่ร่วมกับเพื่อนในโรงเรียน มีการทำงานหรือร่วมกิจกรรมเป็นหมู่คณะ โดยเฉพาะการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งนักเรียนกำลังเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้น การเข้ากลุ่มเพื่อนและการยอมรับซึ่งกันและกันทางสังคมจึงเป็นปัญหาอย่างหนึ่งของนักเรียน สถานภาพทางสังคม มิติของนักเรียนจึงมีส่วนสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อัจฉรา สุขารมณี (2530, หน้า 11-40) ได้กล่าวไว้ว่าองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน องค์ประกอบด้านปัญหาส่วนตัวของนักเรียนจำแนกเป็นส่วนย่อย ดังนี้ ปัญหาส่วนตัวด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ปัญหาด้านส่วนตัวด้านความสัมพันธ์กับครู องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมทางบ้านแบ่งเป็น 4 ด้าน ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ด้านที่อยู่อาศัยด้านความคาดหวังของบิดามารดา นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2530, หน้า 37-39) กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในด้านโรงเรียนว่า โรงเรียนและการจัดการศึกษา

ในโรงเรียน มีความสำคัญมากต่อสภาพการเรียนการสอน อันมีผลถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถของนักเรียน เพราะนักเรียนจะมีความสุขต่อการเรียนการสอนหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ต่อครู และบรรยากาศในโรงเรียน และกล่าวถึงปัจจัยต่าง ๆ ในด้านโรงเรียน 3 ปัจจัย ดังนี้ ปัจจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ได้แก่ การจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน การจัดกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร การจัดหาอาคารสถานที่ในโรงเรียน ปัจจัยเกี่ยวกับผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ซึ่งเป็นหัวหน้า สถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับนักเรียน และกับครู อาจารย์ ตลอดจนความสามารถในการบริหารงานสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสิ้น ปัจจัยเกี่ยวกับครู อาจารย์ในโรงเรียน ได้แก่ อัตราเฉลี่ยของครูกับนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ประสบการณ์ในการสอน วุฒิต่างการศึกษาตลอดจนขวัญกำลังใจของครูในการปฏิบัติหน้าที่การสอน ทราฟเวอร์ (Travrs, 1953, pp. 17-46) กล่าวว่าสิ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนอกเหนือจากสติปัญญาคือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 191) กล่าวว่า การเรียนเพิ่ม เป็นการเรียนหลังจากที่ได้เรียนจากบทเรียนนั้นแล้วทบทวนสิ่งนั้นซ้ำแล้วซ้ำอีก จำได้แม่นยำและนานขึ้นซึ่งเป็นสิ่งที่คนส่วนมากทำอยู่แล้ว เช่น การท่องจำต่าง ๆ ในเวลาเย็นก่อนกลับบ้านของนักเรียน การทบทวนบทเรียนก่อนสอบซึ่งเป็นการฝึกหัดเพื่อให้การเก็บความจำอยู่ได้นานและยังส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการศึกษา ปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า มีปัจจัยหลาย ๆ ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตามที่นักการศึกษาได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้ามา

จังหวัดปราจีนบุรีเป็นจังหวัดหนึ่ง ที่มีการจัดการเรียนการสอนหรือมีสถานศึกษาในทุกระดับตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา มีแหล่งพัฒนาความรู้และทักษะในการศึกษาสำหรับผู้ที่ไม่มีโอกาส

เข้าศึกษาในระบบโรงเรียน ประชาชนชาวปราจีนบุรีจึงมีโอกาสที่จะได้รับการศึกษาในระดับสูงค่อนข้างมาก (องค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี, 2553, หน้า 23-24) จากสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่าผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นยังไม่เป็นที่น่าพอใจ โดยมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2553 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เฉลี่ย 42.70 วิชาสังคมศึกษาเฉลี่ย 40.59 วิชาภาษาอังกฤษเฉลี่ย 14.25 วิชาคณิตศาสตร์เฉลี่ย 20.00 วิชาวิทยาศาสตร์ เฉลี่ย 28.07 วิชาสุขศึกษาเฉลี่ย 72.52 วิชาศิลปะเฉลี่ย 27.99 วิชาการงานอาชีพเฉลี่ย 46.45 รวมคะแนนเฉลี่ยทุกวิชา 36.94 (สทศ. NIETS, 2553) ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังกล่าว จะเห็นได้ว่า มีปัจจัยต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ส่งผลยังผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามที่ได้ทำสอบนั้นอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน อันเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อครู ที่จะต้องทำการทบทวน ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

จากแนวคิดเกี่ยวกับตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประกอบด้วยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรีอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานทำให้ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีความสนใจที่จะทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี เพื่อนำไปเป็นแนวทางการหาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในภาพรวม และ

นำไปสู่การแก้ไขปัญหาโดยมีแนวทางการศึกษาดังกล่าวตามลำดับต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี

2. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการเรียนพิเศษ ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตรปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการเรียนพิเศษกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี

4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจากปัจจัย ด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการเรียนพิเศษ

คำถามของการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาในเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ดังนั้นคำถามในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ

1. ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการเรียนพิเศษ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรีอยู่ในระดับใด

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรีอยู่ในระดับใด

3. ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการเรียนพิเศษ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรีหรือไม่

4. ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากร เพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการเรียนพิเศษ สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรีได้หรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการเรียนพิเศษมีความสัมพันธ์ในทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี

2. ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการเรียนพิเศษ สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรีได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูของโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2554 จำนวน 3,084 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูของโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2554 จำนวน 3,084 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 341 คน โดยคำนวณหากลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) จากนั้นจึงใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กำหนดอำเภอเป็นชั้นในการสุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่าง 59 โรงเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นข้าราชการครู 341 คน

3. ตัวแปรศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการเรียนพิเศษ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.แบบเติมข้อความ (Open-Ended) ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชา ภาษาไทยคณิตศาสตร์ สังคมศึกษาฯ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ สุขศึกษาฯ การงานอาชีพฯ ภาษาอังกฤษและผลรวมคะแนนทุกวิชา

2. แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 4 ระดับสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3. การหาค่าคุณภาพเครื่องมือโดยดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับความมุ่งหมายของการวิจัยจำนวน 73 ข้อ ตามเกณฑ์ 0.66 ตลอดจนความเหมาะสมของแต่ละข้ออยู่ในระดับ 1.0

4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับโรงเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) โดยได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.38 - 0.77 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี และปัจจัยด้านครู ด้านผู้บริหาร ด้านหลักสูตร ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนด้านเพื่อน ด้านครอบครัว และด้านการเรียนพิเศษสถิติที่ใช้คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 1 “ปัจจัยด้านครู ด้านผู้บริหาร ด้านหลักสูตรด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนด้านเพื่อน ด้านครอบครัว และด้านการเรียนพิเศษ มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี” สถิติที่ใช้ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation)

3. การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 2 “ปัจจัยด้านครู ด้านผู้บริหาร ด้านหลักสูตรด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนด้านเพื่อน ด้านครอบครัว และด้านการเรียนพิเศษ สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรีได้” สถิติที่ใช้คือการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

1. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2554 โดยรวมพบ อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ เรียงคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

2. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู และปัจจัยด้านหลักสูตร

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า มีความสัมพันธ์กับ ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการเรียนพิเศษ โดยปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านครอบครัว มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรีใน

ทางบวกอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านการเรียนพิเศษ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรีในทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ปัจจัยในภาพรวมสามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรีได้ โดยพบว่า ปัจจัยด้านหลักสูตรเป็นตัวแปรที่ดีที่สุด โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยด้านหลักสูตรเท่ากับ .108 และสามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรีได้ร้อยละ 9.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เมื่อนำค่าสถิติตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดมาสร้างสมการพยากรณ์ ได้สมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรีในสมการคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} = 26.054 + 3.640 (X_3)$$

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรีสามารถอภิปรายผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2554 โดยรวมพบ อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรียังไม่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน เพราะ

อยู่ระดับต่ำกว่าเกณฑ์ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทำให้เห็นถึงระดับคุณภาพทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในภาพรวม ที่ต้องการได้รับการพัฒนาปรับปรุงทางการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยจะเห็นได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีระดับสูงสุดเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี จึงยังไม่ประสบผลสำเร็จในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ดังที่ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (ม.ป.ป. อ้างถึงใน สมบูรณ์ กุศลนิท, 2551, หน้า 39) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่าหมายถึง คุณลักษณะรวมถึงความรู้ความสามารถของบุคคลอันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน หรือมวลประสบการณ์ที่บุคคลได้รับ ดังนั้นจากการวัดผลสัมฤทธิ์ดังกล่าว เป็นการตรวจสอบความสามารถของสมรรถภาพทางสมองของบุคคลว่าเรียนแล้วรู้อะไรบ้างและมีความสามารถด้านใดมากน้อยเพียงใด เช่น พฤติกรรมด้านความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้การวิเคราะห์การสังเคราะห์ และการประเมินค่ามากน้อยอยู่ในระดับใด ทั้งนี้จากผลการวิจัยของผู้วิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญา ไจกลางดุก (2554) ได้ทำการศึกษาติดตามผลการดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของทุกโรงเรียนในเครือข่ายอำเภอบ้านธิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ผลการวิจัยเพื่อศึกษาติดตามการดำเนินโครงการครั้งนี้ พบว่า โครงการพัฒนาคุณภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสามารถผลักดันให้ทุกโรงเรียนในเครือข่ายอำเภอบ้านธิดำเนินการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างเข้มข้นเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนสอบ O-NET ได้ ด้วยการจัดทำโครงการเข้าค่ายติวเข้มวิชาการนักเรียน ผลของการพัฒนาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5 กลุ่มสาระหลัก ปีการศึกษา 2553 ให้เป็นไปตามที่คาดหวัง พบว่าเป็นดังนี้ ผลการสอบ O-NET ในภาพรวมของนักเรียนชั้น ป.6 กลุ่มสาระที่ได้คะแนนสูงกว่าเป้าหมาย

ที่ สพ.ลพ. 1 คาดหวังมี 1 กลุ่มสาระ คือ สังคมศึกษา คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 49.26 ซึ่งอยู่ในระดับผลการเรียนถ้าเทียบตามเกณฑ์เดียวกับผู้วิจัยคือ ระดับต่ำกว่าเกณฑ์

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู และปัจจัยด้านหลักสูตร ทั้งนี้อาจอธิบายได้ ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ที่มิบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2542, หน้า 27) ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาจัดทำหลักสูตร ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาร่วมกันจัดการเรียนรู้ สนับสนุนให้มีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ส่งเสริมการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน พัฒนาครูและบุคลากรให้รู้และเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับชุมชนในการจัดการเรียนการสอน ประเมินผลการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ นอกจากนี้ ในด้านครูผู้สอนเป็นผู้นำในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนดังที่ พิทักษ์ สมาน (2547, หน้า 27) กล่าวถึงสภาพแวดล้อมในห้องเรียน การจัดการเรียนการสอน ผู้สอนต้องเป็นผู้จัดกระบวนการ และสร้างบรรยากาศในห้องเรียน การสอนให้เหมาะสมกับรายวิชาที่สอน เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน รวมไปถึงการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อให้กระบวนการสอนนั้นเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผู้สอนจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีได้ทั้งด้านความรู้ ความสามารถและบุคลิกลักษณะ เพราะผู้สอนเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้นักเรียน ประพฤติปฏิบัติตามการสอนเป็นศาสตร์และศิลป์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ สระบงกช (2544) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่ง

ผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และปัจจัยด้านชุมชน ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณงาม สัมพัชญสติตและคณะ (2549) ได้ศึกษาค้นคว้าปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ผลการ ศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการบริหารโรงเรียน ด้านสมรรถนะครูผู้สอนด้านสภาพแวดล้อมชุมชนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผลทางการเรียนในระดับมาก

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรีในทุกปัจจัย ได้แก่ ด้านครู ด้านผู้บริหาร ด้านหลักสูตร ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ด้านเพื่อน ด้านครอบครัว และ ด้านการเรียนพิเศษ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .020 ถึง .328 โดยปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านครอบครัว มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรีในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านครอบครัว เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ และมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งนี้จากการศึกษาของ อัญชญา โปธิพลากร (2545, หน้า 95) กล่าวว่า มีองค์ประกอบหลายประการที่ทำให้เกิดผลกระทบ

ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ด้านตัวนักเรียน เช่น สติปัญญา อารมณ์ ความสนใจ เจตคติต่อการเรียน ด้านตัวครู เช่น คุณภาพของครู การจัดระบบ การบริหารของผู้บริหาร ด้านสังคม เช่น สภาพเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวของนักเรียน เป็นต้น แต่ปัจจัยที่มีผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก็คือ การสอนของครู นอกจากนี้ อารีย์ คงสวัสดิ์ (2544, หน้า 25) กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น มีองค์ประกอบมากมายหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ คือ ด้านคุณลักษณะการจัดระบบในโรงเรียน ด้านคุณลักษณะของครู ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน เช่น เพศ อายุ สติปัญญา การเรียนพิเศษ การได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับการเรียน สมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของผู้ปกครอง ความพร้อมในเรื่องอุปกรณ์การเรียน ระยะเวลาไปโรงเรียน การมีอาหารกลางวันรับประทาน ความเอาใจใส่ในการเรียนที่สนใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน ฐานะครอบครัว การขาดเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ตัวแปรเหล่านี้ก็มีความ สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของผู้เรียน โดยผลการศึกษาค้นคว้าที่ผ่านมามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้นจึงทำให้ผลการวิจัย ของผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านครอบครัว สอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ สระบงกช (2544) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และปัจจัยด้านชุมชนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรพงษ์ บุญเสนาและคณะ (2549) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง ปัจจัย

บางประการที่สัมพันธ์ กับผลสัมฤทธิ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ปีการศึกษา 2547 ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรพยากรณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.1 ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (NT) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ สมาชิกครอบครัว สภาพครอบครัว ตัวแปรพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ เพศ การเรียนพิเศษ ทุนการศึกษา ที่อยู่อาศัย อาชีพผู้ปกครอง รายได้ผู้ปกครอง เวลาทำการบ้าน เวลาดูทีวี การศึกษาผู้ปกครอง กิจกรรมพิเศษ ขนาดของโรงเรียน แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ตัวแปรพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์ กับตัวแปรเกณฑ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่มี 3 จาก 16 ได้แก่ สมาชิกครอบครัว สถานภาพครอบครัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ

4. สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ที่ดีที่สุดในรูปสมการคะแนนคือ $Y = 26.054 + 3.640 (X_3)$ โดยสมการพยากรณ์ปัจจัยด้านหลักสูตรสามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ได้ 09.10 เปอร์เซ็นต์ แสดงให้เห็นว่า ผลการศึกษาค้นคว้านี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ “ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากร การเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน และปัจจัยด้านการเรียนพิเศษ สามารถทำพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรีได้” โดยปัจจัยด้านหลักสูตร เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด ซึ่งเป็นผลจากการวิจัยของผู้วิจัยสามารถอธิบายได้ว่า ทุกปัจจัยนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ได้ โดยเฉพาะจากผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด สามารถส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อผู้เรียน ทั้งนี้จากผลการศึกษาจากกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 5) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษาว่าเป็นแผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน ดังนั้นการพัฒนาในด้านหลักสูตรของสถานศึกษาจึงอาจส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีพัฒนาที่ดีขึ้นเป็นไปตามผลการวิจัยที่ได้ศึกษาข้างต้น นอกจากนี้ อรุณแก้ว ลิขธรรมชโย (2541, หน้า 11) หลักสูตรเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหา จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพื่อนำไปสู่ ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ได้รับจากหลักสูตรไปพัฒนาสังคมและประเทศต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรมีการนำผลการวิจัยเสนอต่อผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

จังหวัดปราจีนบุรี เพื่อให้เข้าใจนำไปสู่นโยบายการพัฒนาหลักสูตรที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี

1.2 ควรนำผลการวิจัยเสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้เข้าใจนำไปสู่แนวทางและแผนการพัฒนาหลักสูตรที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของสถานศึกษานั้น ๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้แม้ว่าจะได้ตรวจสอบค้นคว้างานวิจัยมาพอสมควรแต่ก็พบว่ามีตัวแปรที่สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรีได้เพียงตัวเดียว ร้อยละ 09.10 เปอร์เซนต์ ดังนั้นในงานวิจัยต่อไปควรเพิ่มตัวแปรทำนายอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัย ปัญหา สาเหตุและแนวทางการแก้ไขผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *คำชี้แจงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: การศาสนา. กัญญา ใจกลางดุก. (2554). *การศึกษาติดตามผลการดำเนินโครงการการพัฒนาคุณภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของทุกโรงเรียนในเครือข่ายอำเภอบ้านธิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1*. ลำพูน: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- จิรพงษ์ บุญเสนา. (2549). *ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ปีการศึกษา 2547*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- พรทิพย์ สระบงกช. (2544). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรรณงาม สัมผัสบุญสถิต. (2549). *ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547* สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พิทักษ์ สมาน. (2547). *การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมบูรณ์ ภูสนธิ. (2551). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2530). *วิทยากรกับการปลูกฝังและเสริมสร้างค่านิยม* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุรัตน์ อังกรวิโรจน์. (2532). *การวิเคราะห์ตัวแปรที่จำแนกระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าและสูงกว่าระดับความสามารถ เขตการศึกษา 5*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี. (2553). *แผนและยุทธศาสตร์การพัฒนา*. ปราจีนบุรี: สำนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี.
- อรุณแก้ว ลีธรรมชโย. (2541). *การศึกษาการดำเนินงานการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉรา สุขารมณ์ และอรพินทร์ ชูชม. (2530). *การศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปกติ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อัญชญา โพธิ์พลากร. (2545). *การพัฒนาชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ด้วยการเรียนแบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อารีย์ คงสวัสดิ์. (2544). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในการเรียนคณิตศาสตร์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุไรรัตน์ สำเร็จวงศ์. (2549). *นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Bloom, B.S. (1976). *Human characteristics and school learning*. New York: McGraw-Hill.

Harvighurst, R.J., & Bernice, L. N. (1969). *Society and education*. Boston: Allyn and Bacon.

Krejcie, R.V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Journal of Education and Psychological Measurement*, 30, 608-609.

Travrs, M. W. (1953). *Educational measurements*. New York: McMillan.

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University